

Dosarul nr. 3r-225/23
2-23049013-01-3r-18082023

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud: V.Negru, E.Palanciuc, I.Dutca)

DECIZIE

13 septembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Aliona Miron
Ion Malanciuc
Aliona Donos

examinând recursul depus de Valentina Cozima,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de
Valentina Cozima împotriva Consiliului Superior al Procurorilor cu privire la anularea
actului administrativ,
împotriva încheierii din 10 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a
declarat inadmisibilă acțiunea,

c o n s t a ț ă :

La data de 03 aprilie 2023, Valentina Cozima a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Consiliului Superior al Procurorilor solicitând anularea Hotărârii
nr.1-277/2022 emisă de Consiliul Superior al Procurorilor la data de 16 decembrie
2022, cu privire la examinarea contestației împotriva hotărârii Colegiului de disciplină
și etică nr. 3-65/2022 din 13 mai 2022, ca fiind neîntemeiată.

Prin încheierea din 10 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat
inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ înaintată de Valentina Cozima
împotriva Consiliului Superior al Procurorilor cu privire la anularea actelor
administrative individuale defavorabile și obligarea examinării sesizării. S-a explicat
reclamantei că declararea acțiunii inadmisibilă în temeiul art.207 alin.(2) lit. e) Cod
administrativ, exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant
cu aceeași acțiune.

Nefiind de acord cu încheierea din 10 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, la 08
august 2023, Valentina Cozima a depus recurs, solicitând admiterea recursului, casarea
încheierii recurate cu emiterea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu încheierea contestată, considerând-o
ilegală și neîntemeiată, nefiind adoptată în conformitate cu normele de drept material
și procedural și fiind bazată pe aprecierea eronată și incompletă a tuturor probelor și
circumstanțelor cauzei.

Conform art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Completul Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Valentina Cozima la data de 08 august 2023 este în termen, având în vedere că încheierea contestată emisă la 10 iulie 2023 a fost notificată de recurentă la 25 iulie 2023 (f.d.68).

Conform art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Completul Curții Supreme de Justiție a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

Studiind materialele dosarului, completul Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii din 10 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă o decizie prin care respinge recursul.

Cercetând starea de fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, completul constată că în baza sesizării înaintate de Valentina Cozima, a fost pornită procedură disciplinară în privința unor fapte ce pot constitui abateri disciplinare, pretins a fi comise de adjunctul interimar al Procurorului-șef al Procuraturii mun.Chișinău, șef adjunct interimar al Oficiului Râșcani, XXXXX, la etapa urmăririi penale în cauza penală nr. XXXXX.

Prin Decizia din 18 februarie 2022 emisă de Inspekția procurorilor, s-a încetat procedura disciplinară intentată în temeiul sesizării depuse de Valentina Cozima în privința unor fapte ce pot constitui abateri disciplinare, pretins a fi comise de adjunctul interimar al Procurorului-șef al Procuraturii mun.Chișinău, șef adjunct interimar al Oficiului Râșcani, XXXXX la conducerea urmăririi penale în cauza penală nr. XXXXX, pe motivul lipsei temeiurilor de tragere la răspundere disciplinară a procurorului.

Nefiind de acord cu soluția Inspekției procurorilor, Valentina Cozima a depus contestație împotriva Deciziei Inspekției procurorilor, solicitând Colegiului pentru Disciplină și Etică anularea acesteia și constatarea abaterii disciplinare în activitatea procurorului XXXXX.

Prin hotărârea nr. 3-65/2022 din 13 mai 2022 a Colegiului de disciplină și etică, s-a respins contestația Valentinei Cozima, fiind menținută Decizia din 18 februarie 2022 emisă de Inspekția procurorilor.

La data de 24 mai 2022, Valentina Cozima a sesizat Consiliul Superior al Procurorilor, solicitând anularea actelor enunțate supra și constatarea abaterii disciplinare în activitatea procurorului XXXXX, cu atragerea ultimei la răspundere disciplinară.

Prin Hotărârea nr.1-277/2022 din 16 decembrie 2022 cu privire la examinarea contestației Valentinei Cozima împotriva Hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.3-65/2022 din 13 mai 2022, s-a respins contestația depusă de Valentina Cozima, fiind menținută hotărârea Colegiului de disciplină și etică nr. 3-65/2022 din 13 mai 2022, prin care s-a menținut Decizia Inspecției procurorilor din 18 februarie 2022 privind încetarea procedurii disciplinare în privința adjunctului interimar al Procurorului-șef al Procuraturii mun. Chișinău, șef adjunct interimar al Oficiului Râșcani, XXXXX (f.d.12-15).

Exprimându-și dezacordul cu soluția adoptată, reclamanta Valentina Cozima la 03 aprilie 2023 a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Superior al Procurorilor, solicitând anularea Hotărârii Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-277/2022 emisă de Consiliul Superior al Procurorilor la data de 16 decembrie 2022, cu privire la examinarea contestației împotriva hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-65/2022 din 13 mai 2022, ca fiind neîntemeiată.

Curtea de Apel Chișinău, în temeiul art. 207 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, prin încheierea din 10 iulie 2023 a declarat inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ înaintată de către Valentina Cozima.

Instanța de apel a invocat că conform prevederilor art.49 alin.(1) lit. a) și alin.(4) din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016, după finalizarea verificării sesizării cu privire la fapta ce poate constitui abatere disciplinară, inspectorul emite decizii motivate de încetare a procedurii disciplinare, dacă nu identifică niciun temei de tragere la răspundere disciplinară. Decizia de încetare a procedurii disciplinare poate fi contestată de către autorul sesizării la Colegiul de disciplină și etică în termen de 10 zile lucrătoare de la data recepționării acesteia.

În accepțiunea normei juridice înserate la art.51 alin.(1) lit. d) din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016, după examinarea cauzei disciplinare, Colegiul de disciplină și etică adoptă una din următoarele hotărâri: privind încetarea procedurii disciplinare, în cazul în care nu a fost comisă o abatere disciplinară.

Instanța de recurs menționează că, în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contencios administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs. Acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17.

Articolul 189 alin. (1) din Codul administrativ prevede expres că orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Potrivit art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat

printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Prin urmare, unul din elementele definitorii ale acțiunii în contencios administrativ este revendicarea unui drept propriu vătămat prin una din formele activității administrative, or, acțiunea în contencios administrativ trebuie să urmărească revendicarea unui drept subiectiv vătămat.

În conformitate cu art. 5 din Codul administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Conform art.10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Articolul 39 alin. (1) și (2) din Codul administrativ garantează controlul judecătoresc al activității administrative și stipulează că acesta nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Sub acest aspect completul relevă că prevederile articolului 207 alin. (2) lit.e) din Codul administrativ urmează a fi aplicate în corespundere cu dispozițiile articolelor 17, 20 și 39 din Codul administrativ.

Instanța de recurs menționează, că sub aspect procesual, accesul liber la justiție se materializează în prerogativele pe care le implică dreptul la acțiune, ca aptitudine legală ce este recunoscută de ordinea juridică oricărei persoane fizice sau juridice care pretinde un drept împotriva unei alte persoane, ori are un interes pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept.

Astfel, pentru a pune pe rol o acțiune în contenciosul administrativ, este necesară îndeplinirea cumulativă a unor condiții de formă și conținut, precum ar fi: respectarea competenței jurisdicționale, existența capacității procesuale, revendicarea unui drept încălcat, etc.

La caz, reclamanta Valentina Cozima a înaintat la Curtea de Apel Chișinău acțiune solicitând anularea Hotărârii Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-277/2022 emisă de Consiliul Superior al Procurorilor la data de 16 decembrie 2022, cu privire la examinarea contestației împotriva hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-65/2022 din 13 mai 2022, însă nu a indicat, prin prisma art. 17 din Codul administrativ, care drepturi sau interese legitime ale sale au fost încălcate prin hotărârea Colegiului disciplinar și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor contestată.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, prin hotărârea nr. 3-65/2022 din 13 mai 2022 a Colegiului de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor, reclamantei Valentina Cozima i s-a explicat că, în cadrul

examinării sesizării s-a stabilit că, motivele invocate de autor nu reprezintă fapte ce ar putea constitui abateri disciplinare în acțiunile procurorului vizat, iar decizia Inspecției judiciare emisă pe marginea sesizării asupra acțiunilor procurorului este întemeiată.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că normele legale citate supra interzic un contencios obiectiv de legalitate și denotă opțiunea legiuitorului pentru un contencios administrativ subiectiv efectiv, implicând revendicarea apărării unui drept subiectiv propriu al societății reclamante, astfel încât pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ este necesar revendicarea unui drept subiectiv exclusiv a Valentinei Cozima.

Prin urmare, revendicarea dreptului trebuie să se deducă din susținerile formulate prin cererea de chemare în judecată, în conținutul căreia urmează a fi invocată vătămarea dreptului propriu, deoarece expresiile utilizate în textul articolelor 17, 39 și 189 din Codul administrativ de „drept vătămat” și de „încălcarea unui drept al său” se referă la drepturi subiective concrete, fiind excluse drepturile prin ricoșeu, ipotetice, iluzorii sau virtuale, precum și acțiunile populare actio popularis.

În acest sens este relevantă și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a statuat că pentru ca un reclamant să se poată declara victimă, acesta trebuie să prezinte dovezi plauzibile și convingătoare ale probabilității survenirii unei încălcări, la care ar fi supus personal, fiind insuficiente niște simple bănuieli sau conjuncturi [Senator Lines GmbH împotriva a cincisprezece state membre ale Uniunii Europene(cererea nr. 45572/00)].

Curtea a subliniat că în Convenție nu este prevăzută posibilitatea de a angaja o actio popularis în scopul interpretării drepturilor recunoscute în Convenție; aceasta nu autorizează nici persoanele particulare să se plângă în legătură cu o dispoziție de drept intern doar pentru că aceștia consideră, fără să fi suportat în mod direct efectele, că dispoziția respectivă încalcă Convenția (Aksu împotriva Turciei, Burden împotriva Regatului Unit).

Astfel, un act administrativ poate fi anulat numai dacă și cu condiția de a se dovedi că a produs Valentinei Cozima o vătămare într-un drept, ori într-un interes legitim, potrivit art. 17 din Codul administrativ, care consacră contenciosul subiectiv. Instanța sesizată de contencios administrativ trebuie să verifice dacă prin actul administrativ care face obiectul acțiunii s-a adus atingere unei situații juridice subiective.

Din analiza cererii de chemare în judecată depusă de către Valentina Cozima nu se desprinde dreptul subiectiv pretins a fi încălcat prin hotărârea nr. 1-277/2022 emisă de Consiliul Superior al Procurorilor la data de 16 decembrie 2022. Revendicarea unui drept subiectiv exclusiv al recurentului reprezintă o condiție obligatorie pentru ca acțiunea în contencios administrativ să treacă testul de admisibilitate.

În contextul celor relatate, completul Curții Supreme de Justiție reține că acțiunea înaintată de Valentina Cozima împotriva Consiliului Superior al Procurorilor cu privire la anularea Hotărârii nr.1-277/2022 emisă de Consiliul Superior al Procurorilor la data de 16 decembrie 2022, cu privire la examinarea contestației împotriva hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-65/2022 din 13 mai 2022, nu răspunde exigențelor de admisibilitate, motiv din care a fost declarată inadmisibilă în temeiul art.207 alin.(2) lit. e) din Codul administrativ.

Din considerentele menționate supra și având în vedere că soluția emisă prin încheierea din 10 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău este corectă, completul Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul depus de Valentina Cozima.

În corespundere cu art. 193, art. 241, art. 243, alin. (1), lit. b), alin. (2) și alin. (3) din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de către Valentina Cozima.

Se menține încheierea din 10 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Cozima împotriva Consiliului Superior al Procurorilor cu privire la anularea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc

Aliona Donos